

Contextul administrativ și politic al descentralizării în R.Moldova

Cornea, Sergiu

Veröffentlichungsversion / Published Version

Zeitschriftenartikel / journal article

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Cornea, S. (2016). Contextul administrativ și politic al descentralizării în R.Moldova. *Buletinul Științific al Universității de Stat "B. P. Hasdeu" din Cahul: Științe Sociale*, 1, 4-14. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-70033-9>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY Lizenz (Namensnennung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.de>

Terms of use:

This document is made available under a CC BY Licence (Attribution). For more information see:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

CONTEXTUL ADMINISTRATIV ȘI POLITIC AL DESCENTRALIZĂRII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Sergiu CORNEA
Catedra Științe Politice și Administrative,
Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul

Rezumat: Pentru perioada actuală de dezvoltare a R.Moldova este important să se studieze bazele guvernării descentralizate, să se elaboreze bazele sale conceptuale și să fie creat un model teoretic de descentralizare care ar fi cel mai acceptabil pentru realitățile existente și ar produce efectele scontate în urma introducerii consecvente în practica cotidiană.

O problemă de care depinde foarte mult descentralizarea puterii publice și care trebuie examinată în mod prioritar este crearea unui cadru normativ și instituțional favorabil procesului de descentralizare.

Cu toate că Parlamentul R.Moldova a aprobat Strategia națională de descentralizare în realizarea ei practică persistă multe incoerențe și restanțe.

Cuvinte cheie: descentralizare, putere publică, reformă

ADMINISTRATIVE AND POLITICAL CONTEXT OF DECENTRALIZATION IN REPUBLIC OF MOLDOVA

Abstract: It is important to study the decentralized government's bases for the current period of Moldova's development, to develop its conceptual bases and to create a theoretical model of decentralization which would be most acceptable for existing realities and would produce the expected results following the consistent introduction in daily practice.

An issue which decentralization of public power depends very much and should be considered as a priority is the creation of a favourable normative and institutional framework to decentralization process.

Although the Parliament of Moldova approved the National Decentralization Strategy, in its practical realization there are still many inconsistencies and shortcomings.

Keywords: decentralization, public power, reform

Cadrul normativ și instituțional al procesului de descentralizare în R.Moldova. O problemă de care depinde foarte mult descentralizarea puterii publice și care trebuie examinată în mod prioritar este crearea unui

cadru normativ propice procesului de descentralizare. În acest scop, este necesară și foarte importantă pentru realizarea cu succes a reformei legiferarea tuturor aspectelor procesului de descentralizare și anume: a) legiferarea funcțiilor, competențelor care sunt transmise/achiziționate în procesul descentralizării, b) stabilirea pe cale legislativă a resurselor cu care ar trebui asigurate funcțiile transmise, c) legiferarea tipurilor și măsurilor de responsabilitate a autorităților publice locale, în cazul neîndeplinirii funcțiilor transmise și respectiv, a autorităților statale în cazul nealocării resurselor adecvate realizării lor, d) autoritățile publice statale își rezervă dreptul de a monitoriza punerea în aplicare a competențelor delegate, e) definirea legislativă a ordinii și a termenelor de realizare a procedurii de descentralizare.¹

Având drept criteriu elaborarea cadrului normativ privind activitatea puterilor locale pot fi identificate câteva etape distincte ale acestui proces: 1) 1991-1994, 2) 1994-1998, 3) 1998-2003, 4) 2003-2006, 5) 2006-2012, 6) 2012-prezent. Deși au urmat mai multe etape și valori succesive, menționa V.Popa, reforma administrației locale nu a reprezentat o prioritate, pentru că metodele centraliste au prevalat în gestionarea sistemului bugetar, în privatizarea și furnizarea de servicii publice, iar schimbările așteptate au fost mult prea lente și fragmentate.² Urmare a sugestiilor externe dar și a presiunii societății civile din interior, situația se schimbă prin adoptarea Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006,³ care face unele clarificări privind competențele autorităților puterii locale, dar care nu schimbă cu mult situația. Mari speranțe au fost puse odată cu adoptarea *Strategiei de descentralizare*, dar realizările acestei strategii, în mare parte au fost compromise de instabilitatea politică și incertitudinea care domină în R.Moldova de câțiva ani.

Cadrul legislativ al reformei descentralizării puterii publice din R.Moldova include următoarele acte esențiale :

- Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435-XVI din 28.12.2006,
- Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a

¹ Плахотнюк Н.Г. Сущность и проблемы осуществления в государственном управлении процедур децентрализации, деконцентрации и делегирования полномочий. // Вестник Московского университета. Серия 21. Управление (государство и общество), 2007, №1, с.17.

² Popa V. Cadrul general al descentralizării în Republica Moldova. În: *Descentralizarea: elementele unui model*. Chișinău: TISH, 2006, p.15.

³ *Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006*. Publicată în: Monitorul Oficial nr.32-35/116 din 09.03.2007.

Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015 nr. 68 din 05.04.2012,

- Legea cu privire la modificarea și completarea Legii cu privire la finanțele publice locale, nr. 267 din 01.11.2013,

- Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 24 din 04.03.2016.

Actul normativ primordial în materie de descentralizare este Legea 435-XVI din 28.12.2006⁴ care stabilește cadrul general de reglementare a descentralizării administrative pe baza principiilor de repartizare a competențelor între autoritățile publice (art.2). Descentralizarea administrativă, potrivit prevederilor art.3 al Legii menționate, are la bază următoarele principii: a) principiul autonomiei locale, b) principiul subsidiarității, c) principiul echității, d) principiul integrității competențelor, e) principiul corespunderii resurselor cu competențele, f) principiul solidarității financiare, g) principiul dialogului instituțional, h) principiul parteneriatului public-privat, public-public, public-civil, i) principiul responsabilității autorităților administrației publice locale.

La 05 aprilie 2012 Parlamentul R.Moldova a aprobat *Strategia națională de descentralizare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015*.⁵ Strategia națională de descentralizare a fost definită de către legiuitorul autohton drept „principalul document de politici în domeniul administrației publice locale, care determină mecanismele naționale în domeniul descentralizării și asigurării unei autonomii locale autentice pentru autoritățile administrației publice locale”. Strategia a fost concepută ca o politică pe termen mediu (3–5 ani), având ca priorități descentralizarea puterii și asigurării autonomiei locale, în corespundere cu principiile *Cartei Europene a Autonomiei Locale*.

În ședința plenară a Parlamentului R.Moldova din 05.04.2012, Vl.Grosu, viceministru al justiției, prezentând *Strategia Națională de Descentralizare* (SND) a menționat că „descentralizarea și consolidarea autonomiei locale este un scop care rezultă din ratificarea de către statul Republica Moldova a *Cartei Europene a autonomiei locale*, încă în anul 1997, prin care Republica Moldova s-a angajat a promova un șir de reforme

⁴ *Legea privind descentralizarea administrativă nr.435-XVI din 28.12.2006*. Publicată în: Monitorul Oficial 29-31/91 din 02.03.2007.

⁵ *Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012-2015 nr.68 din 05.04.2012*. Publicate în: Monitorul Oficial nr. 143-148/465 din 13.07.2012.

în domeniul administrației publice locale”, iar „Strategia are drept scop asigurarea administrației publice locale care să funcționeze democratic, autonom, să aibă capacitatea și resursele necesare pentru a furniza servicii publice conform necesităților și cerințelor beneficiarilor”.⁶ În dezbaterile parlamentare care au precedat adoptarea documentului, deputații de la guvernare au elogiato Strategia și au exprimat convingerea că descentralizarea va aduce schimbări esențiale în activitatea autorităților publice subnaționale.⁷ Mai complicată a fost transpunerea dezideratelor Strategiei în condițiile reale ale vieții din R.Moldova.

Cadrul instituțional al descentralizării din R.Moldova este alcătuit din următoarele componente:

a) *Comisia parlamentară*. „Comisia speciala pentru modificarea și completarea cadrului legislativ privind procesul de descentralizare și consolidare a autonomiei locale”⁸ are următoarele obiective: a) analiza prevederilor legale care reglementează organizarea și activitățile administrației publice locale și verifică conformitatea acestora atât cu cadrul legal al R.Moldova cât și cu aquis-ul UE, b) revizuirea reglementărilor sectoriale locale în scopul de a mări drepturile administrației publice locale conform prevederilor *Cartei Europene a Autonomiei Locale*, c) supravegherea modului în care Guvernul R.Moldova implementează Strategia Națională de Descentralizare.⁹

b) *Comisia paritară*. Potrivit prevederilor art.9 (alin.2) al *Legii 435-*

⁶ Ședința plenară a Parlamentului R.Moldova din 05.04.2012. <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=QCcq8HUxGoY%3d&tabid=128&mid=506&language=ro-RO> (accesat 29.03.2016)

⁷ Prezint doar câteva afirmații: Deputatul Gh.Mocanu declara că „Strategia Națională de Descentralizare este, de fapt, expresia angajamentului actualei guvernări pentru a construi o administrație locală eficientă, democratică, autonomă și orientată către cetățeni”. Deputatul V.Munteanu își exprima convingerea că „va permite, în sfârșit, autorităților publice locale, în special celor de nivelul întâi, să fie, cu adevărat, mai aproape de cetățeni, să poată acționa independent, exclusiv în interesul localităților pe care le reprezintă”. Deputatul Iu.Țap a subliniat importanța și amploarea descentralizării, menționând că „ea implică, practic, toate domeniile vieții și în ele vor fi implicate toate ministerele”. A se vedea:

Dezbateri parlamentare. Ședința din ziua de 5 aprilie 2012.

<http://parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=QCcq8HUxGoY%3d&tabid=128&mid=506&language=en-US> (accesat la 03.04.2016).

⁸ <http://parlament.md/StructuraParlamentului/Comisiispeciale/tabid/85/CommissionId/22/Default.aspx> (accesat la 26.07.2016).

⁹ Exercițiu de evaluare *inter pares* cu privire la reforma de descentralizare în Republica Moldova. <http://www.descentralizare.gov.md/doc.php?l=ro&idc=394&id=1203&t=-/CE-ESTEDESCENTRALIZAREA/Biblioteca-descentralizarii/Publicatii-informative/Exercitiu-de-evaluare-inter-pares-cu-privire-la-reforma-de-descentralizare-in-Republica-Moldova-martie-iunie-2014> (accesat 08.05.2016).

XVI din 28.12.2006¹⁰ a fost constituită *Comisia paritară pentru descentralizare*, prezidată de către Primul-ministru, care întrunește reprezentanți ai diferitelor ministere și ai altor autorități administrative centrale, ai autorităților publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și ai organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniu. Comisia paritară are misiunea de a monitoriza și de a promova procesul de descentralizare în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru asigurarea pe termen lung a unui cadru instituțional de dialog între APC și APL, societatea civilă, mediul academic și cel științific, partenerii de dezvoltare, precum și pentru fundamentarea într-o manieră participativă și consensuală a deciziilor strategice privind continuarea procesului de descentralizare, Comisia paritară a creat grupurile de lucru pentru descentralizare.

Am constatat că pe site-ul guvernamental dedicat descentralizării, ultima ședința a Comisiei paritare era din data de 28.06.2013, iar componența reflecta situația din timpul guvernului Leancă.¹¹

c) *Cancelaria de Stat*. În conformitate cu prevederile articolului 14 (1) al *Legii 435 din 28.12.2006* responsabilă de elaborarea și implementarea politicii de descentralizare administrative este Cancelaria de Stat - autoritatea publică care conduce și coordonează implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare. Acesteia i-au fost atribuite o parte din sarcinile conținute în portofoliul fostului Minister al Administrației Publice Locale (mai exact dosarele cu privire la descentralizare și la autogovernarea locală) în timp ce aspectele aferente coordonării procesului de dezvoltare regională (de asemenea, parte din fostul portofoliu ministerial) au fost transferate în gestiunea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.¹² În cadrul Cancelariei de Stat, responsabilul nemijlocit privind problemele descentralizării este Direcția *Politici de descentralizare*. Misiunea Direcției este de a consolida procesul decizional prin asigurarea elaborării de către Guvern a unor politici publice de calitate în domeniul consolidării autonomiei administrației publice locale, descentralizării, desconcentrării serviciilor publice, implementarea reușită a acestora și desfășurarea unui proces consecvent de monitorizare și evaluare în scopul

¹⁰ Legea privind descentralizarea administrativă nr.435-XVI din 28.12.2006. Publicată în: Monitorul Oficial 29-31/91 din 02.03.2007.

¹¹ <http://www.descentralizare.gov.md/lib.php?l=ro&idc=257&t=/CADRUL-INSTITUTIONAL/Comisia-paritara/Activitatea-Comisiei&> (accesat la 26.07.2016).

¹² Exercițiu de evaluare *inter pares* cu privire la reforma de descentralizare în Republica Moldova.

ajustării politicilor pentru următorul ciclu al procesului decizional.¹³

Incoerențe și restanțe în aplicarea strategiei de descentralizare. În scopul realizării obiectivelor de reformă și descentralizare, Guvernul Filat și cele care l-au succedat au realizat diverse acțiuni, care în linii generale, au avut mai mult o tentă declarativă, situație ce confirmă faptul că nu a existat determinare și voință politică pentru realizarea schimbărilor. În acest context, constat și faptul că multe proiecte de acte normative și acțiuni preconizate au rămas la faza de discuții și examinare.¹⁴ Relevantă, în acest sens, este soarta proiectului legii pentru completarea *Legii nr. 764-XV din 27.12.2001*¹⁵ (înregistrat cu nr.279) care prevedea acordarea statutului de municipiu orașelor Cahul, Orhei, Soroca și Ungheni și care a fost adoptat doar în prima lectură. Potrivit autorilor proiectului de lege inițiativa respectivă „se încadrează perfect în procesul de descentralizare a puterii în R. Moldova, acordând posibilități și prerogative mai largi autorităților publice locale în procesul de administrare și promovarea intereselor generale ale locuitorilor unității administrativ-teritoriale respective”.¹⁶

Cu toate că termenul pentru finalizarea implementării *Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de descentralizare* a fost anul 2015, multe din cele preconizate nu au fost realizate. O bună parte din acțiunile și activitățile planificate trebuiau să fie realizate în 2014, iar din cauza perioadei electorale și a crizei politice care a urmat au rămas neîndeplinite.

Dintre schimbările sesizabile am putea menționa implementarea noului sistem al finanțelor publice locale prin care se creează premise pentru depolitizarea sistemului de finanțare a administrației publice și se creează condiții pentru autonomia financiară a colectivităților locale. Cu toate că modificările la *Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003*¹⁷ au fost operate în noiembrie 2013, ele au devenit aplicabile în 2015. Amânarea implementării

¹³ <http://www.descentralizare.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=438&t=/CADRUL-INSTITUTIONAL/Directia-politici-de-descentralizare/Componenta-Directiei&> (accesat la 26.07.2016).

¹⁴ Lista completă a acestor proiecte de legi cu impact asupra descentralizării puterii publice a fost expusă pe următorul portal: <http://www.promis.md/analitica/reformarea-ap-2010-2014/> (accesat la 04.07.2016)

¹⁵ *Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova nr. 764-XV din 27.12.2001*. Monitorul Oficial al R.Moldova nr.16/53 din 29.01.2002.

¹⁶ <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2386/language/ro-RO/Default.aspx> (accesat la 30.03.2016)

¹⁷ *Legea privind finanțele publice locale nr. 397-XV din 16 octombrie 2003*. Republicată în: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.397-399/703 din 31.12.2014.

legii a avut o conotație politică - distribuirea resurselor financiare către autoritățile publice locale fiind una dintre cele mai eficiente pârghii de menținere a lor în sfera de interes a a formațiunilor politice aflate la guvernare.

În chiar primele luni de aplicare a noului sistem au fost sesizate mai multe disfuncționalități. În cadrul ședinței de lucru din 13 martie 2015 organizată de Congresul Autorităților Locale din Moldova s-a constatat că primăriile din R.Moldova se confruntă cu o serie de probleme grave la capitolul finanțe publice, în special fiind vorba despre: a) lipsa lichidităților la început de an, b) acordarea scutirilor de impozite din contul bugetelor locale fără acoperirea lor, c) raportare dublă, d) amestecul direcțiilor raionale financiare, e) neluarea în considerație la calcularea transferurilor a proceselor inflaționiste și creșterii prețurilor, f) refuzul agenților economici de a aproviziona instituțiile publice cu produse alimentare în rezultatul devalorizării leului și g) sistemul de achiziții publice rigid.¹⁸ Cauza principală a situației create, este suspendarea implementării următoarei etape a reformei finanțelor locale – cea a consolidării veniturilor fiscale. Inexistența unor finalități clare și cuantificabile a implementării noului sistem al finanțelor publice locale riscă să compromită întregul proces de descentralizare.

Efectele nesemnificative a descentralizării puterii publice au fost reflectate și în Recomandarea 322(2012) a Congresului Puterilor Locale și Regionale ale Consiliului Europei din 22.03.2012 (pct.4), care a constatat că în pofida unor acțiuni întreprinse, situația în domeniul democrației locale și descentralizării în R.Moldova nu s-a schimbat foarte mult comparativ cu situația descrisă în Recomandarea 179 (2005).¹⁹ Această constatare a fost confirmată și de solicitările prezentate de primarii din R.Moldova la mitingul de protest organizat în data de 1 februarie 2013 de Congresul Autorităților Locale din Moldova. Cei peste 500 de primari au cerut realizarea reformei de descentralizare și consolidare a autonomiei locale. Aleșii locali au solicitat revizuirea legislației și elaborarea unor mecanisme funcționale care să permită activitatea administrațiilor publice locale fără persecuții, fără utilizarea pârghiilor de control și a urmărilor penale ca metode de presiune asupra APL, în dependență de culoare politică. Deși primarii, care reprezintă sute de mii de cetățeni ai Republicii Moldova, au

¹⁸ <http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=1968>

¹⁹ <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1925779&Site=COE&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=CACC9A &BackColorLogged=EFEA9C>

stat mai mult de două ore în PMAN niciun reprezentant al Guvernului nu a ieșit să discute cu ei cerințele înaintate.²⁰

În ședința plenară a Parlamentului R.Moldova din 05.04.2012, deputatul M.Godea întreba profetic: „Obiectivul temporal este de trei ani. Dacă documentul s-a elaborat doi ani și jumătate, care este siguranța că în trei ani această reformă complexă va fi realizată?”²¹ Profetiile deputatului au fost confirmate de Echipa de evaluare *inter pares* a procesului de descentralizare din R.Moldova (EEIP) care menționa: „... deși *Strategia Națională de Descentralizare* (SND) a fost adoptată formal de către Guvern, procesul de implementare suferă enorm din cauza unui anumit grad de rezistență din interiorul sistemului datorată inerției administrative. Anumite tergiversări în implementarea SND pot fi atribuite faptului că unele ministere de resort nu adoptă strategiile de descentralizare sectorială după cum este prevăzut în SND. Acest fapt s-ar putea datora, în parte, moștenirii birocratizării și stereotipurilor din trecut. Responsabilitatea politică și operațională este încă destul de slabă în diferite momente critice ale guvernării SND. Acest fapt reiese, nu în ultimul rând, din faptul că foarte puține ministere au prezentat strategiile lor de descentralizare sectorială integrale și în termenul stabilit de Planul de Acțiune elaborat de Cancelaria de Stat. Toate aceste schimbări sunt parțial dar nu exclusiv consecința deficitului de resurse umane și financiare și de competențe tehnice”.²²

Sunt nemulțumiți de rezultatele reformei de descentralizare și beneficiarii ei direcți – autoritățile puterii locale. După câțiva ani de realizare a Strategiei Naționale de Descentralizare, T.Badan, Președintele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), constata: „În privința reformei în domeniul descentralizării am putea spune că este o situație confuză și „normală” pentru Republica Moldova. Adică, pe de o parte, la capitolul promisiuni și adoptarea de acte declarative noi stăm bine. Avem programul guvernamental, în care se vorbește despre descentralizare ca despre o prioritate majoră a guvernării, a fost adoptată Strategia descentralizării și un plan de acțiuni etc. Însă, dacă privim lucrurile prin prisma acțiunilor și realizărilor concrete, observăm că toate promisiunile, programele guvernamentale, strategiile etc., în mare parte, așa și au rămas

²⁰ <http://www.calm.md/libview.php?l=ro&idc=34&id=401&t=/SERVICIUL-PRESA/Noutati/Autoritatile-locale-cer-respect-i-vor-descentralizare-i-autonomie-locale-reala>

²¹ Ședința plenară a Parlamentului R.Moldova din 05.04.2012. <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=QCcq8HUxGoY%3d&tabid=128&mid=506&language=ro-RO> (accesat 29.03.2016).

²² Exercițiu de evaluare *inter pares* cu privire la reforma de descentralizare în Republica Moldova.

doar la nivelul declarațiilor frumoase, dar fără oarecare relevanță practică”. ... În același timp, adoptarea mai multor proiecte de acte legislative importante pentru APL și procesul de descentralizare, sunt târăgănite, denaturate sau chiar blocate la nivelul Parlamentului”²³

Încheiere. În încheiere exprim câteva concluzii privind descentralizarea puterii publice:

- Stabilirea unui cadru normativ clar pentru realizarea reformei de descentralizare este un factor care stimulează desfășurarea consecventă a tuturor acțiunilor preconizate. Dar, în condițiile R.Moldova, aflată în chinurile tranziției interminabile, stabilirea cadrului normativ favorabil descentralizării nu înseamnă în mod neapărat realizarea consecventă a reformei. Sunt foarte caracteristice și pentru R.Moldova constatările cercetătoarei L.Basta privind edificarea cadrului normativ al descentralizării în țările în curs de dezvoltare. Dânsa menționa că dispozițiile legale privind descentralizarea în multe dintre acele state trebuie să opereze în condițiile cele mai nefavorabile, cum ar fi: structurile de stat sunt corupte în profunzime; programul amplu de descentralizare nu a acumulat resursele corespunzătoare pentru municipalitățile care au fost nevoite să reorganizeze serviciile lor rapid, provocând astfel mari dificultăți, lipsa resursele corespunzătoare; excluderea claselor sociale „de jos” din structurile statale în condițiile existenței unor mari disparități regionale; autonomia locală reală nu corespunde cu modelul constituțional declarat.²⁴

- Procesul de descentralizare a puterii publice și a resurselor, în special în statele unitare, necesită întotdeauna o implicare activă a din partea guvernului central. Descentralizarea poate fi foarte lesne compromisă, atunci când guvernul central nu manifestă o dorință reală de a descentraliza puterea publică.

- Stabilind principiul că transferul competențelor trebuie să fie însoțite de transferuri de resurse corespunzătoare, descentralizarea exprimă ideea că noile reguli privind responsabilitățile nu ar trebui să aibă un impact asupra finanțelor publice. În consecință, Statul nu ar trebui să profite de această oportunitate de a face transferul de cheltuieli, forțând autoritățile locale să mărească nivelul de prelevări obligatorii, în scopul de a acoperi acele cheltuieli care nu sunt deloc sau sunt insuficient compensate.

- Este acceptat, în general, că nu există o bună descentralizare, fără o

²³ Vocea autorităților locale, nr. 1 (18), 2015, p.3.

²⁴ Basta L.R. Decentralization – Key Issues, Major Trends and Future Developments.

http://www.ciesin.org/decentralization/English/General/SDC_keyissues.pdf (accesat 17.05.2016).

desconcentrare în paralel, a organizării serviciilor de stat. Decidenții locali aleși, dotați cu noi atribuții prin legile privind descentralizarea, trebuie să aibă acces, la nivel local, la un reprezentant al statului cu competența deplină care să îi permită să angajeze statul fără a face referire în mod sistematic, la nivelul central.

- Deoarece sunt destinate să asigure o mai mare eficiență a acțiunii publice, reformele de descentralizare ar trebui să consolideze, de asemenea, autoritățile statale, care devenind deconcentrată, ar trebui să fie mai în măsură să se adapteze la diversitatea și evoluțiile proceselor locale.

- Prin încredințarea unor responsabilități autorităților locale în procesul descentralizării nu sunt puse la îndoială principiile statului unitar, deoarece lor le este atribuită doar competența privind administrarea treburilor publice de interes local.

- Evaluarea avantajelor descentralizării sugerează în mod semnificativ faptul că țările în curs de dezvoltare sunt mai puțin descentralizate decât țările industrializate. După cum afirmau R.W. Bahl și J.F. Linn²⁵ descentralizarea, probabil, vine odată cu realizarea unui nivel mai înalt de dezvoltare economică. Acest lucru se datorează faptului că creșterea veniturilor pe cap de locuitor este de obicei însoțită de o creștere atât a urbanizării cât și a capacității fiscale a autorităților publice locale în urma urbanizării; printr-un grad mai mare a capacității administrative locale, îmbunătățirea abilităților de implementare ale politicilor publice la nivel local și, probabil, de dorința de a elimina disparitățile regionale privind calitatea serviciilor publice.

- Procesul descentralizării are o importanță deosebită și își produce efectele scontate, mai ales, atunci când e realizat în contextul evoluției sociale, politice și economice a țării. Și, în acest context, identificarea factorilor ce-i pot amplifica finalitățile într-o strânsă corelație cu organizarea eficientă a puterii publice asigură o evoluție, pe ansamblu, cu urmări pozitive.

Bibliografie:

1. Bahl R.W., Linn J.F. Urban public finance in developing countries. New York: Oxford University Press, 1992.

²⁵ Bahl R.W., Linn J.F. Urban public finance in developing countries. New York: Oxford University Press, 1992, p.391-392.

2. Basta L.R. Decentralization – Key Issues, Major Trends and Future Developments. [Accesat 17.05.2016]. Disponibil: http://www.ciesin.org/decentralization/English/General/SDC_keyissues.pdf
3. Exercițiu de evaluare inter pares cu privire la reforma de descentralizare în Republica Moldova. [Accesat 08.05.2016]. Disponibil:
http://www.descentralizare.gov.md/doc.php?l=ro&idc=394&id=1203&t=/CE-ESTE_DESCENTRALIZAREA/Biblioteca-descentralizarii/Publicatii-informative/Exercitiu-de-evaluare-inter-pares-cu-privire-la-reforma-de-descentralizare-in-Republica-Moldova-martie-iunie-2014
4. Popa V. Cadrul general al descentralizării în Republica Moldova. În: Descentralizarea: elementele unui model. Chișinău: TISH, 2006.
5. Плахотнюк Н.Г. Сущность и проблемы осуществления в государственном управлении процедур децентрализации, деконцентрации и делегирования полномочий. In: Вестник Московского университета. Серия 21. Управление (государство и общество), 2007, №1.